

KAN
(Blood, Hemo, *yun*; haima)

Prof. Dr. Özgür Çınar

Prof. Dr. Özgür Çınar, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi

1

"Kan" denince sizin aklınıza ne gelir?

"Kan"ı bilmek önemli midir? Neden?

Prof. Dr. Özgür Çınar, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi

2

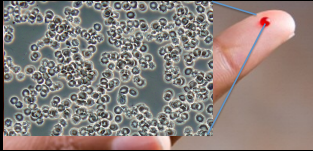

Su ve çözünmüş moleküller
(Plazma)

Hücreler

Prof. Dr. Özgür Çınar, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi

3

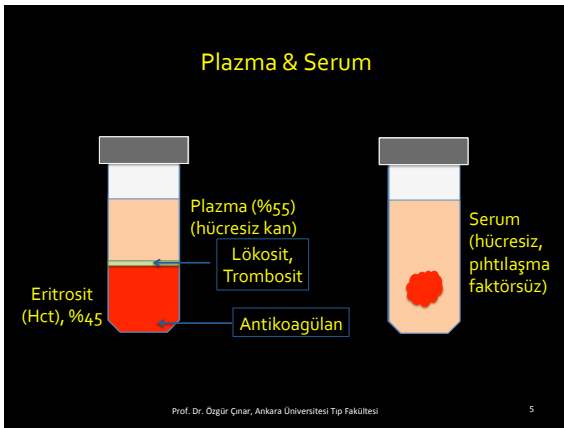

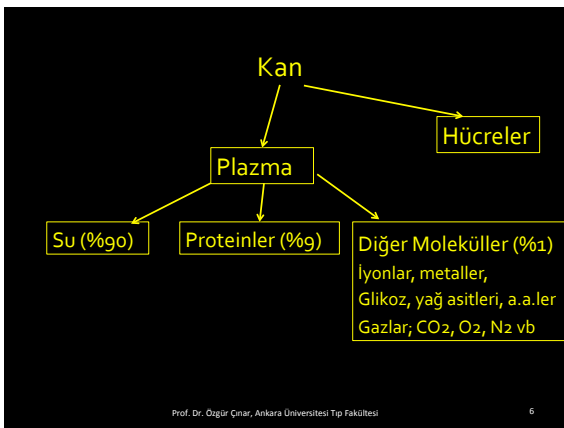

Kanın Proteinleri

- Globulin
  - α, β globulin KC'de üretilir
  - Hormonlar, metaller, lipitlerin taşınması
  - γ globulin (antikor) plazma hücrelerinde üretilir
- Komplemanlar, pıhtılaşma faktörleri, lipoproteinler

Prof. Dr. Özgür Çınar, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi

7

Kan

Prof. Dr. Özgür Çınar, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi

8

Periferik Kanın Yayılması ve Boyanması

Romanowsky Boyaları (Dmitri Romanowsky, 1861-1921, Rus fizikçi)

Giemza (Gustav Giemza, 1867-1948, Alman kimyacı, bakteriyolog)

Wright (James Homer Wright, 1869-1928, Amerikan patoloğ)

Boya Maddeleri:

- **Eosin (asit):** Eritrositler, granüller
  - **Azür (Baz, Metakromatik)**
  - **Metilen mavisi (Baz)**
- Çekirdek
Bazofil granülleri
Sitoplazmik RNA

Prof. Dr. Özgür Çınar, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi

9

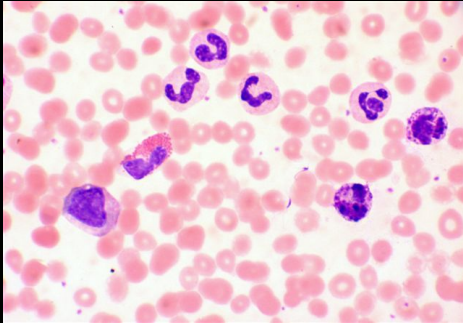

Periferik Kanın Yayılması ve Boyanması

Prof. Dr. Özgür Çınar, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi

10

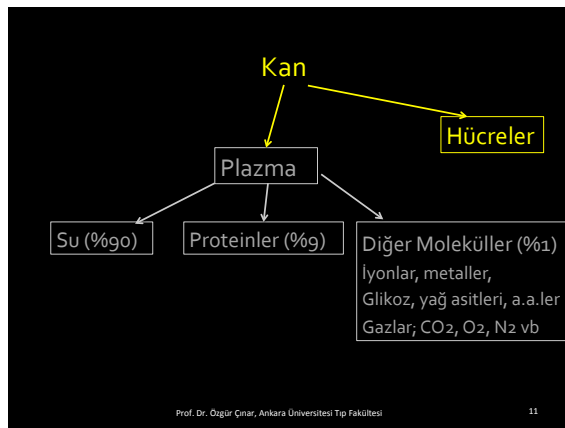

11

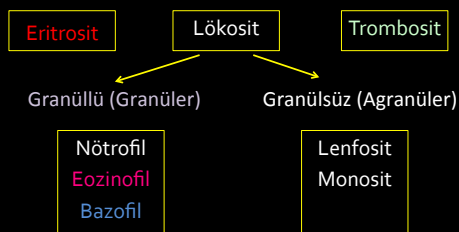

Kanın Hücreleri hematokrittir (% 45)

12

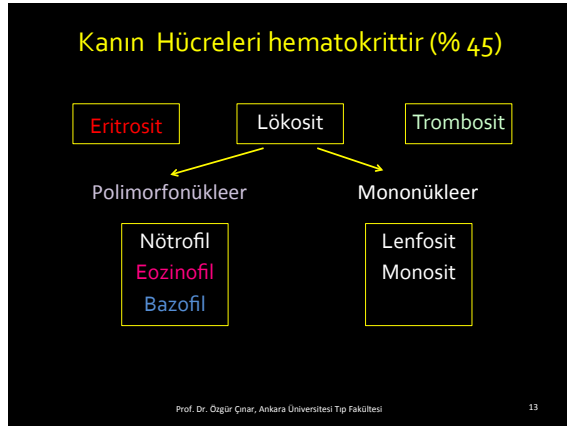

Kanın Hücreleri (mm³ = µl kanda)

Eritrosit:	4.000.000 – 6.000.000
Trombosit:	150.000 – 400.000
Lökosit:	4.000 – 10.000
Nötrofil:	% 40-70
Lenfosit:	% 20-40
Monosit:	% 2-8
Eozinofil:	% 1-4
Bazofil:	% 1

Prof. Dr. Özgür Çınar, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi 14

Eritrosit (Yun; Kırmızı + Hücre)

- Görevi: Kanda oksijen taşımak
- Sayısı: 4 milyon-6 milyon/mm³
- Yapım - yıkım: Kemik iliği – Dalak
- Ömrü: 120 gün
- Şekli: 7x2 µm, bikonkav disk
- Çekirdek ve organel YOK
- Hücre zarı (özel),
- Hemogloblin ve glikolitik enzimler VAR

Prof. Dr. Özgür Çınar, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi 15

Eritrosit Zarı Proteinleri -1

Glikoforin

Zar sialoglikoproteini (sialik asit, glikozil)
Diğer hücrelere ve damara yapışmayı önler
MNS antijen sistemi ve kan grubundan sorumludur

Band 3 (Anyon deęiřtirici kanal)

HCO_3^- - Cl^- deęiřtirici kanalı (pompa deęil)

16

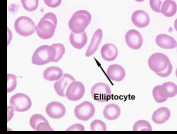

Eritrosit Zarı Proteinleri -2

Band 4,1

Membran řeklinin belirlenmesi
Mutasyonu: herediter eliptositoz

Spektrin

Membran řeklinin düzenlenmesi
Mutasyonu: herediter sferositoz

17

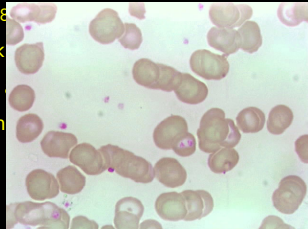

Eritrosit Adlandırmaları

- Anemi x Polistemi (Sayı)
- Mikrosit – Normosit – Makrosit
– (Büyüklük, MCV: 80-100 fl)
- Anizositoz: Büyük
- Poikilositoz: Şekil
- Hipokrom – Norm
- Hemoliz
- Rulo formasyonu

18

Anemi (Yun, An+haima, Kansızlık)

- Eritrosit sayısı x Hemoglobin
- Hemoglobin < 12 g/dL
- Mikrositik: Demir eksikliği anemisi, talasemi
- Normositik: Hemolitik anemi, akut kan kaybı
- Makrositik: Megaloblastik anemi, hipotiroidi

19

Hemoglobin (Hb: 14-16 g/dL)

Heme (Demir taşıyan porfirin) + Globin

Erişkinde:

Hb A: ($\alpha_2\beta_2$), %95

Hb A2: ($\alpha_2\delta_2$), %3

Fetüste: Hb F ($\alpha_2\gamma_2$)

Embriyoda:

Gower 1 ($\zeta_2\epsilon_2$)

Gower 2 ($\alpha_2\epsilon_2$)

Hemoglobin Portland ($\zeta_2\gamma_2$)

20

Hemoglobin, oksijen taşır.

- Demir içeren, O₂ taşıyan metalloprotein
Akciğerlerden organlara O₂ (1,34 mL O₂/Hb; 4O₂/Hb)
Dokudan akciğerlere CO₂ (karbaminoHb,%10)
- İnsan demirinin (2-6 gr), %70'i Hb'nin yapısındadır.

21

Hemoglobin ile ilişkili adlandırmalar

- Methemoglobin: Fe+3 değerlikli
- Karboksihemoglobin: CO bağlı
- Karbaminohemoglobin: CO₂
- Fötal Hb: Hb F ($\alpha_2\gamma_2$)

22

Hemoglobinopatiler

Talasemi (Akdeniz Anemisi, *Yun;* deniz kanı):

O.R. kalıtılır.

Globin (alfa ya da beta) zincirlerin sentez hatası

23

Hemoglobinopatiler

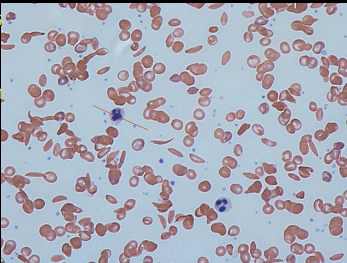
Orak Hücreli Anemi (Hb S)

O.R. kalıtılır.

Beta zincirinde

Glutamik asit

glutamin

24

Kan Grupları

Kan grubu (ABO %)	Yüzey antijeni (aglutinojen)	Serum antikorunu (aglutinin)
A (%40)	A antijeni	Anti-B
B (%10)	B antijeni	Anti-A
AB (%4)	A ve B antijenleri	Antikor yok
O (%45)	Antijen yok	Anti A ve Anti B (evrensel verici)

25

Lökosit (Yun; Beyaz + Hücre)

Görevi: Bağışıklık (immün) sistem
 Sayısı: 4.000-10.000/mm³
 Ömrü: Türüne göre değişir
 Şekli: Türüne göre 7-15 µm
 Çekirdek ve organel VAR

26

Lökositler

Granüler
 Polimorf nükleer lökositler
 Nötrofil, Eozinofil, Bazofil

Agranüler
 Mononükleer lökositler
 Lenfosit, Monosit

27

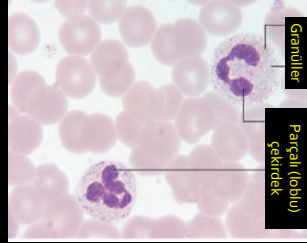

Nötrofil (Nötr-o-fil)

- Tüm lökositlerin %40-70'i
- 12-15 μm
- Loblu çekirdek

28

Nötrofil'in Granülleri

- Primer
  - Elastaz
  - Myeloperoksidaz
- Sekonder
  - Lizozim
  - Proteazlar

29

Nötrofil'in Görevleri

- Marjinasyon
- Diapedez
- Kemotaksi
- Fagositoz

30

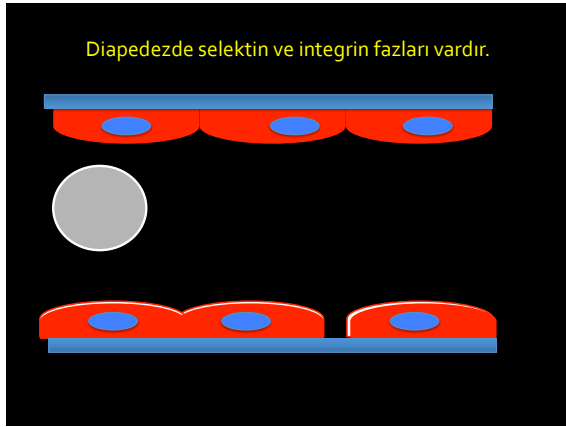

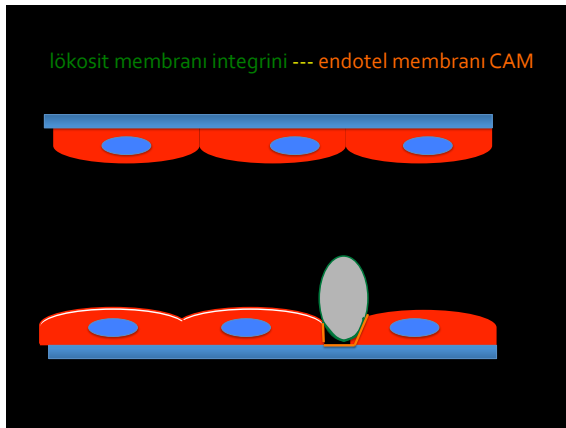

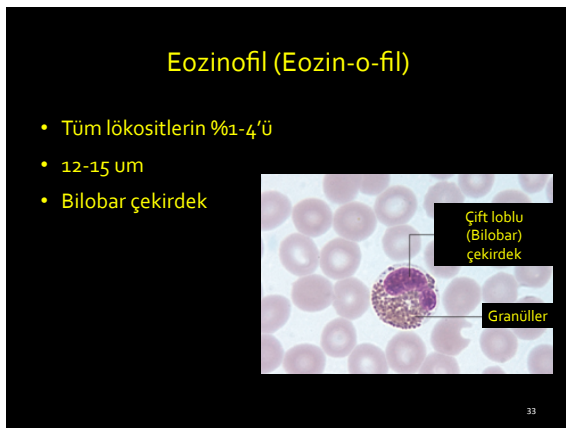

Eozinofil'in Spesifik Granülleri

- Major Basic Protein
  - Granüllerin kristallerinin ana bileşenidir.
  - Parazitlerin membranlarına bağlanıp onu parçalar.
  - Bazofillerden histamin salınmasını uyarır.
- Katyonik Protein
  - MBP ile beraber parazitleri parçalar
- Peroksidaz
  - Mikroorganizmalara bağlanarak makrofajların görevini kolaylaştırır.

34

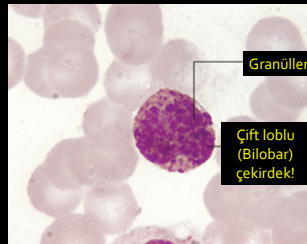

Bazofil (Baz-o-fil)

- Tüm lökositlerin %1'i
- 12-15 µm
- Bilobar çekirdek!

35

Bazofil

- İmmunolojik/inflamatuar hastalıklarda, viral hastalıklarda sayıları artar.
- Yüzeyinde IgE için reseptör var. Tıpkı mast hücreleri gibi
- Granüllerinde heparin, histamin gibi vazoaktif mediatörler (VAM) var. Tıpkı mast hücreleri gibi
- Allerjik reaksiyonlarda VAM'larını boşaltır. Tıpkı mast hücreleri gibi

36

Lenfosit (Lenf-o-sit)

- Tüm lökositlerin %20-40'ı
- 7-12 μm
– %95'i küçük lenfosit
- B, T, NK

37

Lenfositler - 1

- T, B ve NK
- Yüzey antijenlerine göre ayrılır (CD, cluster of differentiation)
- T ve B lenfositler kendinden olmayı tanır.

B lenfositler:

Kemik iliğinde üretilip olgunlaşırlar.

Humoral immünite: Antikor üretimi, plazma hücresi

38

Lenfositler - 2

T lenfositler (timosit):

Timusta olgunlaşırlar

Kandaki sayıları B'den daha çoktur (%70)

Hücrel immünite görevli.

Thelper: Sitokin üretir,

Tsitotoksik: Toksik granülleri vardır.

39

Lenfositler - 3

NK (Natural Killer)

Tümör hücrelerini ve virüsle enfekte hücreleri yüzey antijeni (MHC-I) değişikliklerinden tanır

Toksik granülleriyle bu hücreleri lizise uğratar.

40

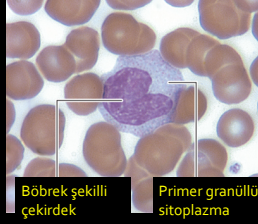

Monosit

- Kan hücrelerinin %2-4'ü
- En büyüğü (15-20 um)
- Makrofaj

41

Bir allerjen inhale edildiğinde;

1. Allerjen bronş epitelini geçer.
2. Mast hücre yüzeyindeki IgE res. bağlanır.
3. Degranülasyon olur.
  1. Histamin, heparin, lökotrien
  2. Eozinofil kemotaktik faktör
4. Damar permeabilitesi artar.
  1. Ödem
  2. Dokuya eozinofil geçişi
5. Bronkokonstriksiyon
6. Mukus hipersekresyonu

42

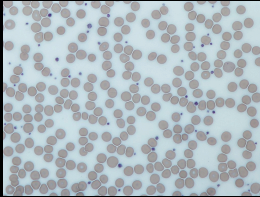

Trombosit, Platelet, Kan Pulcuđu

- Pıhtılaşmada görevlidir.
- Hücre parçası gibidir.
- 150.000 – 400.000/uL

43

Trombosit - 2

- Çekirdeđi yoktur, organeller bulundurulur.
- Bölümleri
  - Membran bölgesi
  - Perifer bölgesi
  - Yapısal bölgesi
  - Organel bölgesi
- Bölümleri
  - Membran sistemi
  - Hyalomer
  - Granülomer

44

Bölümleri - 1

- Membran bölgesi
- Perifer bölgesi
- Yapısal bölgesi
- Organel bölgesi

45

Bölümleri - 2

- Hyalomer (Periferal Zon):
  - Hücrenin periferidir.
  - Hücre iskeleti elemanları içerir, şeklini verir.
- Granülomer (Organel Zonu):
  - Hücrenin merkezidir.
  - GER, Golgi, mitokondri,
  - Granüller (ADP, Ca, Tromboksan A₂, serotonin vs.)
- Membran sistemi
  - Açık kanallıkül sistemi: Sitoplazmik kanallardır
  - Yoğun tübül sistemi: GER kaynaklı kalsiyum depo bölümü

46

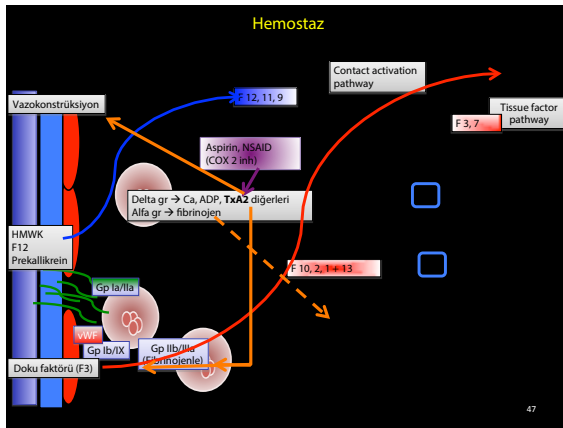

Yararlanılan ve Önerilen Kaynaklar

- Histology and Cell Biology, 3. Basım, Kierszenbaum A.L., Tres L.L.
- Histology, A Text and Atlas, 5. Basım, Ross M.H., Pawlina W.
- Ganong' Review of Medical Physiology, 23. Basım, Barrett K.E., Barman S.M., ve ark.
- ColorTextbook of Histology, Gartner L.P., Hiatt J.L.

48
